

Fysieke beperkingen

Aangepaste woonst

Iedereen met een fysieke beperking zou een aangepaste woonst moeten hebben om zelfstandig te kunnen leven. Maar die aanpassingen zijn duur. En een erkenning van de handicap om een tegemoetkoming te genieten, is niet altijd makkelijk te verkrijgen.

Michel Declercq – Sebastian Stevering

Slechts 44 % van de Belgen met minstens één beperking of lichamelijke handicap (met betrekking tot het zicht, het gehoor, de onderste en/of de bovenste ledematen) vindt zijn verblijfplaats volledig afgestemd op zijn toestand. Dat blijkt uit onze grote enquête. En hoe zit het met de anderen? 28 % zegt dat zijn woning deels is aangepast. Maar bij nog eens 28 % zijn geen speciale voorzieningen getroffen.

Zelfstandig wonen

Het gebrek aan specifieke voorzieningen waardoor personen met een beperking zelfstandig(er) kunnen wonen, is jammer, want die stellen hen in staat om zich te verplaatsen, dagelijkse behoeften en apparatuur te gebruiken, zich te behelpen en gemakkelijk(er) en veilig te communiceren.

Wij vroegen de deelnemers aan onze enquête met welke dagelijkse handelingen ze het meest moeite hebben. 4 % van de deelnemers met minstens één beperking of fysieke handicap vindt het erg moeilijk of onmogelijk om naar het toilet te gaan, bijna 10 % om een bad of een douche te nemen en ruim 20 % om huishoudelijke taken uit te voeren, zoals koken. De meeste moeilijkheden

ondervinden personen die hun onderste ledematen slechts beperkt of niet meer kunnen gebruiken, met andere woorden rolstoelgebruikers.

Volgens onze enquête heeft 37 % van de mensen met een fysieke beperking of handicap specifieke voorzieningen nodig om mobieler te zijn in huis. Het kan dan gaan om een instapdouche, een lift, een zorgbed ... Hoe ernstiger de handicap, hoe groter hun behoefte uiteraard is. En hun noden verschillen natuurlijk ook naargelang van hun handicap. Personen die geen controle meer hebben over hun onderste ledematen en slechtzienden hebben de grootste behoeften.

Onbetaalbaar of onmogelijk

Waarom is hun woning dan niet altijd aangepast aan hun beperkingen? Meestal omdat het te duur is (voor 42 % van de ondervraagden), maar vaak ook omdat ze geen eigenaar zijn van de woning (29 %), omdat het niet mogelijk is door de indeling of door plaatsgebrek (27 %), omdat ze niet weten hoe ze het moeten aanpakken (8,5 %) of omdat het hinderlijk zou zijn voor de andere bewoners (4 %). De voornaamste reden is dus van financiële aard. 31 % van alle ondervraagden met een lichamelijke

Wat is nodig om mijn mobiliteit in huis te verbeteren?

Aangepaste badkuip of douche
54%

Aangepast toilet
17%

Aangepaste elektriciteitsinstallatie (schakelaars en stopcontacten)
11%

Oprijvlak
15%

Bredere gang
7%

Bredere deuropeningen
10%

Zorgbed
23%

Traplif of gewone lift
28%

Elektrische rolstoel
10%

Noodoproepsysteem
17%

Trapleuningen
23%

Rolstoel
11%

Illustratie: Hanz Boeykens

Deze percentages zijn berekend op basis van de antwoorden van de ondervraagden met minstens één beperking of fysieke handicap (het betrof meerkeuzevragen)

beperking en 65 % van degenen met een officieel erkende handicap ontvangen een financiële tegemoetkoming. Gemiddeld bedraagt die € 908 per maand, maar meestal volstaat ze niet. Slechts 14 % van de ondervraagden zegt dat de uitkering hun uitgaven in het kader van hun beperking of handicap volledig dekt. Bij zowat de helft vergoedt ze zelfs minder

dan de helft van de kosten! Weliswaar zijn er voor woningaanpassingen overheidspremies verkrijgbaar. Die worden toegekend op basis van de aard en de ernst van de handicap en soms op basis van het inkomen van de aanvrager. De bedragen van die premies zijn gebaseerd op de gemiddelde prijs van de woningaanpassingen op de markt, maar

variëren ietwat naargelang van het gewest waarin de aanvrager woont. Enkele voorbeelden. Brussel kent een premie van maximaal € 4 000 toe voor de vervanging van een bad door een instapdouche. De premie voor de verbreding van een deuropening en de plaatsing van een schuifdeur bedraagt maximaal € 1 300 en voor een traplift >

interview

“Met wat hulp lukt het”

Wie in een rolstoel zit, heeft zowel speciale voorzieningen als bijstand nodig om zo zelfstandig mogelijk te kunnen leven. Zoals Cor.

Cor Van Damme
32 jaar, lijdt aan spierdystrofie, een degeneratieve ziekte

Welke hulp krijg je?

Hoewel mijn handicap erkend is, krijg ik geen federale uitkering, omdat ik werk (als woordvoerder van een vereniging voor hulp aan personen met een handicap, nvdr). Ik ontvang wel een gewestelijke tegemoetkoming voor mijn rolstoel, thuishulp en woningaanpassingen.

Hoe is je woning aangepast?

Omdat het een oud huis is, waren er grote aanpassingen nodig: een lift, een personentakel, een verhoogd toilet,

een wasbak, gootsteen en keukenwerkblad waar ik met mijn rolstoel onder kan, 30 cm bredere deuropeningen en een oprijhelling in plaats van de drempel aan de voordeur.

Hoeveel heeft dat gekost?

Ongeveer € 50 000, waarvan € 25 000 voor de lift, € 12 000 voor de liftkoker, de deurverbredingen en de elektrische voordeur, en € 10 000 voor de personentakel.

De gewestelijke premies die ik heb gekregen, hebben de meeste van die kosten gedekt. Uiteindelijk heb ik ongeveer € 5 000 uit eigen zak moeten betalen.

En dat is niet alles?

Inderdaad. Zoals voor vele anderen is thuishulp voor mij even belangrijk als de voorzieningen in huis om een zekere levenskwaliteit te behouden. Daarom krijg ik van het gewest € 22 000 per jaar voor thuishulp. Niet alleen voor huishoudelijke taken, maar ook om me te helpen wassen, aankleden en buitengaan.

+ info

De federale website handicap.belgium.be en de Vlaamse www.vaph.be.
Dienstverlening voor budgethouders:
Onafhankelijk Leven vzw en Alin vzw.
Ons dossier: “Elektrische huishoudtoestellen voor mensen met fysieke beperkingen” op www.testaankoop.be/huishoudtoestelhandicap.

> € 7 650. Vlaanderen voorziet in een premie van € 1 880 voor een instapdouche en € 2 060 voor in de hoogte verstelbare keukenmeubelen. Wallonië geeft dan weer een maximale tegemoetkoming van € 2 200 voor een aangepast toilet en van € 662 voor trapleuningen, muurbeugels en handgrepen.

Niet voor iedereen

Sommige mensen hebben ondanks hun fysieke beperkingen echter geen recht op die tegemoetkomingen. Hoe komt dat? Onder meer doordat senioren, de voornaamste doelgroep van onze enquête, geregeld kampen met “tijdelijke” beperkingen (bv. een heupbreuk), die niettemin hun mobiliteit lang kan beïnvloeden. Daarbij komt dat er soms moeilijk een klinische diagnose te stellen is. Bovendien geraken velen niet wijs uit het doolhof van steunmaatregelen (federale, gewestelijke). Nogal wat mensen denken trouwens – soms onterecht – dat ze toch nergens recht op hebben.

Vaak is er behalve de nodige voorzieningen in huis ook thuishulp nodig. 18 % van de ondervraagden doet daar een beroep op, 13 % niet, terwijl ze er wel nood aan hebben. In de meeste gevallen bestaat de thuishulp uit huishoudelijke taken, zoals poetsen, wassen en boodschappen doen (bij 84 % van de ondervraagden). In mindere mate gaat het om persoonlijke verzorging, zoals helpen met zich wassen en aankleden (39 %), medische verzorging (36 %) en maaltijdbezorging (12 %).

De mobiliteit van personen met een beperking betreft niet enkel hun woning. Een op de vier personen met een handicap heeft ook een parkeerkaart om op voorbehouden plaatsen te parkeren. Bij degenen met een beperking ter hoogte van de onderste ledematen is dat 56 %. Al hebben ze daar niet altijd iets aan. Zowat de helft van de ondervraagden bevestigt dat voorbehouden parkeerplaatsen voor personen met een handicap (zeer) geregeld onrechtmatig worden ingenomen. Vandaar de slogan: “Neem je mijn parkeerplaats, neem dan ook mijn handicap”. 🍏